ה ה"אִם חָלָה (כז) מִילָה (טו) [טז] בְּתַעֲנִית צִבּוּר, (כח) מִתְפַּלְּלִים סְלִיחוֹת וְאוֹמְרִים וִדּוּי, וְאֵין נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם, וְאֵין אוֹמְרִים וְהוּא רַחוּם בְּשַׁחֲרִית, אֶפְלוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְאָמְרוֹ (טז) (כט) בְּלֹא זֶה: ו ז"נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לִפֹּל עַל פְּנֵיהֶם (ל) בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר (יז) בְּאָב, וְלֹא (לא) (יח) בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט, וְלֹא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְלֹא בְּמִנְחָה (לב) שֶׁלְּפָנָיו, וְלֹא בַּחֲנֻכָּה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים גַּם בְּמִנְחָה שֶׁלְּפָנָיו, (וְכֵן נוֹהֲגִין). (לג) בְּפוּרִים, אֵין נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם. (בְּלַ"ג בָּעֹמֶר אֵין נוֹפְלִין, (לד) בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר אֵין נוֹפְלִין, וְכֵן בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶפְלוּ שַׁחֲרִית (מנהגים מנהג שנ כל השנה)): ז (לה) ז"וּמִנְהָג פָּשׁוּט שֶׁלֹּא לִפֹּל עַל פְּנֵיהֶם בְּכָל חֹדֶשׁ נִיסָן, וְלֹא בְּתִשְׁעָה בְּאָב, וְלֹא בֵּין יוֹם כִּפּוּר לְסֻכּוֹת. (וְלֹא מִתְּחִלַּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן (לו) עַד אַחַר (יט) [יט] שָׁבוּעוֹת): ח ח"אֵין אָדָם חָשׁוּב רַשַּׁאי (לז) לִפֹּל עַל (כ) פָּנָיו (לח) כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל עַל (כא) הַצִּבּוּר, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא בָּטוּחַ (לט) שֶׁיִּעָנֶה כִּיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן. הַגָּה: (מ) וְכֵן אָסוּר לְכָל אָדָם לִפֹּל עַל פָּנָיו בִּפְשׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם,

ה שם בְּשֵׁם ר"י בַּר יְהוּדָה. ו בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתב הרוקח). ז שם. ח מְגִלָּה כ"ב (ע"ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

פָּנֵיהֶם בַּשַּׁחַר. מַהֲרִי"א (תרומת הדשן ח"ב) סִימָן פ'. וּפְרִי חָדָשׁ חוֹלֵק עָלָיו וְכָתַב מִסְתַּבְּרָא לִי כָּל שֶׁלֹּא נִכְנַס לַחֲפָּה נוֹפְלִין עַל פְּנֵיהֶם, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י) וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) וּבַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן כ"א: ה (טו) בְּתַעֲנִית צִבּוּר. וְהוּא הַדִּין חֶתֶן בְּתוֹךְ שִׁבְעָה יְמֵי מִשְׁתֶּה אִם בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, עַיֵּן שִׁרְיֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה בַּהֲגָהַת בֵּית יוֹסֵף (סק"כ): (טז) בְּלֹא זֶה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּנָהֲגוּ לוֹמַר וְהוּא רַחוּם בְּכָל תַּעֲנִית צִבּוּר אַף שֶׁאֵינוֹ שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, אֶפְלוּ הָכִי אִם חָל מִילָה בּוֹ אֵין אוֹמְרִים וְהוּא רַחוּם: ו (יז) בְּאָב. בְּנֵי אוֹסְטְרֵיךְ נוֹהֲגִין שֶׁאֵין אוֹכְלִין קְטָנִיּוֹת בְּיָמִים שֶׁאֵין נוֹפְלִין, מִשּׁוּם דְּדָמֵי לַאֲבֵלוּת הַמִּתְגַּלְגֵּל. מַהֲרִי"ל (לִיקוּטִים): (יח) בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט. דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאִילָנוֹת. וְנוֹהֲגִין הָאַשְׁכְּנַזִים לְהַרְבּוֹת בְּמִינֵי פֵּרוֹת שֶׁל אִילָנוֹת. תִּקּוּן יִשּׁשכָר (פשוטות חדרש שבט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז): ז (יט) שָׁבוּעוֹת. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִים שֶׁלֹּא לִפֹּל שִׁבְעָה יְמִים אַחַר שָׁבוּעוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהַקָּרְבָּנוֹת יֵשׁ לָהֶם תִּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י) וְעַיֵּן בְּשִׁרְיֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגהב"י ס"ק יא): ח (כ) פָּנָיו. וּכְשֶׁמַּשָּׁה קָצַת שָׁרִי. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יט): (כא) הַצִּבּוּר. פָּרוּשׁ וּבִבְנֵי צִבּוּר. הָרֹאשׁ וּבְמַגִּילַת סֵפֶר (מגילה פ"ג סי' ד). וּכְגוֹן שֶׁאֵין הַקָּהָל נוֹפְלִים בְּתַחֲנוּן, אֲבָל אִם הַקָּהָל נוֹפְלִין בְּתַחֲנוּן מֻתָּר. בַּ"ח (ס"ד). וְעַיֵּן בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ומפרש בירושלמי). וְנִמְצָא לְמַדִּין דְּדַוְקָא כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל עַל הַצִּבּוּר בִּפְנֵי הַצִּבּוּר וְאֵין הַצִּבּוּר נוֹפְלִין בְּתַחֲנוּן הוּא דְּאָסוּר. לְפִי זֶה בְּבֵיתוֹ מֻתָּר אֲפִלּוּ כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל עַל עַצְמוֹ, וְכֵן כָּתַב הְעֹלַת תָּמִיד (ס"ק כה).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

פָּנֵיהֶם, לֹא יִפֹּל מִפֶּפֶק, דִּנְפִילַת אַפַּיִם רְשׁוּת, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן מְבֹאָר מַהֲשַׁ"ז (ס"ק יא) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים: ה (טו) בְּתַעֲנִית צִבּוּר. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְכֵן מְבֹאָר מַהֲשַׁ"ז (ס"ק יא) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים וְהַחַנּוּנִים וְהַסִּיפּוּטִים, רַק בְּקְרִיאַת פָּרָשָׁה וְהַלֵּל גַּם הוּא חֵיב כְּמוֹ שֶׁחַיָּב בְּתַעֲנִית, עַיֵּן שָׁם: ז (יט) שָׁבוּעוֹת. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וּבִשְׁרִיֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגהב"י ס"ק יא) כָּתַב שֶׁיֵּשׁ נוֹהֲגִין עַד י"ג וְלֹא י"ג בִּכְלָל, וְיֵשׁ שֶׁאֵין נוֹפְלִין גַּם בְּי"ג מִשּׁוּם סְפֵקָא דְּיוֹמָא, וּדְעָבִיד כְּמַר כַּר', וְיֵשׁ לְמֵשַׁךְ אַחַר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַנִּמְצָא בְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה. אַךְ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין שָׁם סְפֵקָא דְּיוֹמָא צָרִיךְ לוֹמַר בְּי"ג בְּסִיוָן, וְכֵן מִנְהַג יְרוּשָׁלַיִם תוב"ב כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר פְּרִי הָאֲדָמָה וּבִשְׁלְמֵי צִבּוּר (דיני נפילת אפים ס"ח), עַיֵּן שָׁם וּלְעִנְיַן ט"ו בְּאִיָּר, אוֹתָן שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לוֹמַר בְּי"ד מִשּׁוּם פִּסְחָא זַעֲרָא. אַךְ בְּשִׁלְמֵי צִבּוּר (שם ס"ק) כָּתַב דְּבְשַׁאלוֹנִיקִי מוֹחֲזִין בְּיַד מִי שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר נְפִילַת אַפַּיִם בְּט"ו, וְכֵן בְּקוֹשְׁטָא, וְכֵן הַמִּנְהָג בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְמִצְרַיִם לוֹמַר נְפִילַת אַפַּיִם בְּט"ו אַיִּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְעַיֵּן בְּבֵית דָּוִד סִימָן (ט') [נ"ג]. וְעַיֵּן בִּשְׁרִיֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם ס"ק יב) שֶׁאֶצְלָם נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לוֹמַר עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן שֶׁהַחֹדֶשׁ מְרֻבֶּה בְּמוֹעֲדוֹת, אִי נַמִי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵדֶר הַיּוֹם (הנהגת מרנאי יו"ט של סוכות) מִפְּנֵי שֶׁהַחֹדֶשׁ הַזֶּה נִכְנַס בְּעִנּוּי רַאוּי הוּא שֶׁיֵּצֵא בְּשִׁמְחָה, עַיֵּן שָׁם. וּבְמִדְרָשׁוֹת אֵלּוּ אֵין הַמִּנְהָג כֵּן, וּמִי שֶׁנּוֹהֵג כֵּן שֶׁלֹּא לוֹמַר כָּל הַחֹדֶשׁ אֵין מוֹחִין בְּיָדוֹ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יוֹם שִׁמְיני שֶׁל הַחַפָּה, אִם מִתְפַּלְּלִין קֹדֶם שֶׁהָיָה הַחַפָּה, כְּגוֹן אִם הָיָה הַחַפָּה מֵעֵט קֹדֶם לָעֶרֶב בְּיוֹם רִאשׁוֹן, אֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן עַד יוֹם רִאשׁוֹן הַבָּא מֵעֵט קֹדֶם לָעֶרֶב. וְדַוְקָא אִם הָיָה הֶחָתָן בְּחוּר אוֹ הַכַּלָּה בְּתוּלָה, אֲבָל אַלְמָן שֶׁנָּשָׂא אַלְמָנָה אֵין זֶה נוֹהֵג רַק שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְכֵן הַדִּין בְּוִהוּא רַחוּם. וְלָכֵן טוֹב לְזָהֵר שֶׁלֹּא יִכָּנֵס הֶחָתָן לְבֵית הַכְּנֶסֶת כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה, שֶׁמְּנַעְיֵן לוֹמַר תַּחֲנוּן בַּעֲבוּרוֹ: ה (כז) מִילָה. וְהוּא הַדִּין חֶתָן [אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יג) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס"ק יז)]: (כח) מִתְפַּלְּלִים סְלִיחוֹת. שֶׁמַּנִּיחִין מִקְצָת וְאֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחַ לְגַמְרֵי: (כט) בְּלֹא זֶה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּנָהֲגוּ בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת (כה) לוֹמַר וְהוּא רַחוּם בְּכָל תַּעֲנִית צִבּוּר אַף שֶׁאֵינוֹ בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, אֶפְלוּ הָכִי אִם חָל מִילָה בּוֹ אֵין אוֹמְרִים וְהוּא רַחוּם: ו (ל) בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב. דִּבְגְמָרָא (תענית כו:) אֵיתָא שֶׁהָיָה יוֹם טוֹב גָּדוֹל בְּזְמַן הַמִּקְדָּשׁ: (לא) בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט. שֶׁהוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאִילָנוֹת. (כו) וְנוֹהֲגִין הָאַשְׁכְּנַזִים לְהַרְבּוֹת אוֹ בְּמִינֵי פֵּרוֹת שֶׁל אִילָנוֹת: (לב) שֶׁלְּפָנָיו. מַשְׁמַע מִזֶּה דְּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט נוֹפְלִין בְּמִנְחָה שֶׁלְּפָנָיו, (מ) וְאֵין נוֹהֲגִין כֵּן [עַלַת תָּמִיד (סק"כ)]: (לג) בְּפוּרִים. הַיְנוּ בִּשְׁנֵי יָמִים, (כמ) וְכֵן בְּפוּרִים קָטָן בְּשָׁנָה מְעֻבֶּרֶת. (כט) וּבְכָל אֵלּוּ אֵין אוֹמְרִים גַּם בְּמִנְחָה שֶׁלְּפָנָיו, א]וְכֵן בְּלַ"ג בָּעֹמֶר, מִלְּבַד בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר אוֹמְרִים בְּמִנְחָה שֶׁלְּפָנֵיהֶם: (לד) בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר. וּבְשֶׁאָר עֶרֶב יוֹם טוֹב אֵין צָרִיךְ לְהָאָר, שֶׁהוּא מְבֹאָר בַּסָּעִיף הַסָּמוּךְ: ז (לה) וּמִנְהָג פָּשׁוּט וְכוּ'. וּבְכָל אֵלּוּ (נ) אֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן גַּם בְּמִנְחָה שֶׁלְּפָנֵיהֶם. וְהִנֵּה כָּל אֵלּוּ הַסְּעִיפִים הוּא לְעִנְיַן תַּחֲנוּן, אֲבָל לְמַנְצֵחַ אוֹמְרִים בְּכֻלָּם, מִלְּבַד בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וַחֲנֻכָּה וּפוּרִים וְעֶרֶב פֶּסַח וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים וְתִשְׁעָה בְּאָב, וְהוּא הַדִּין שֶׁאֵין אוֹמְרִים בְּשָׁנָה מְעֻבֶּרֶת עֲשָׂר וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בַּאֲדָר רִאשׁוֹן. גַּם אֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּבֵית הָאֵבֶל [אַחֲרוֹנִים]. עוֹד כָּתְבוּ, דְּאֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְלַמְנַצֵּחַ דַּיְנִם שָׁוֶה: (לו) עַד

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (סה) לְבוּשֵׁי שְׂרָד: ו (כו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז): (מ) וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מב) מְחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס"ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מג) אַחֲרוֹנִים: ז (נ) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני תחנון ס"י): (נא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יח): (נב) פְּרִי מְגַדִּים: ח (נג) כֵּן מוֹכֵח בְּגֶמָרָא (מגילה כב:): (נד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יט): (נה) מְבֹאָר בַּפּוֹסְקִים: (נו) כֵּן כָּתַב הָרִיבַ"ש (סי' תיב), וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּרֵישׁ הַסִּימָן: (נז) עַ"ז (ס"ק יג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נח) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וזה לשון הרמב"ם) וְטַ"ז (ס"ק יד):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (סי' תצג ס"ה) כתב שבלילה של ל"ג בעומר עדיין לא פסקו מלמות [תלמידי ר"ע] ולא פסקה אבילות עד למחר ביום, ולכן אומרים תחנון בתפלת המנחה של ערב ל"ג. ויש מקומות נוהגין שלא לומר תחנון במנחה של ערב ל"ג, לפי שסומכין שבתחלת ליל ל"ג פסקו האבילות, ולכן אין אומרים תחנון במנחה שלפניו. ולפי מנהגם מותרים ג"כ להסתפר ולישא בליל ל"ג.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּאֹר הַגּוֹלָה יג:

הִלְכוֹת נְפִילַת אַפַּיִם סִימָן קלא קלב

אֲפִלּוּ (מא) אֵין שָׁם אֶבֶן (כג) מַשְׁכִּית (הגהות אשירי סוף פרק תפלת השחר (מרכוס פ"ד סי' כט) וריב"ש סימן תי"ב), אֲבָל אִם נוֹטָה קָצָת עַל צִדּוֹ, מֻתָּר (מב) אִם אֵין שָׁם אֶבֶן (כג) מַשְׁכִּית. וְכֵן יַעֲשׂוּ (כד) בְּיוֹם כִּפּוּר (מג) כְּשֶׁנּוֹפְלִין עַל פְּנֵיהֶם, (כה) (מד) (אִם) [אוֹ] יַצִּיעוּ שָׁם עֲשָׁבִים כְּדֵי לְהַפְסִיק בֵּין הַקַּרְקַע, וְכֵן נוֹהֲגִין (מרדכי (מגילה פ"ג סי' תמז)):

קלב דִּינֵי קְדֻשַּׁת וּבָא לְצִיּוֹן. וּבוֹ ב' סְעִיפִים:

א סוטה מ"ט (ע"א). ב טור.

א (א) [א]מְתַרְגְּמִינַן קְדֻשַּׁת (פ) **וּבָא לְצִיּוֹן**, וְצָרִיךְ לְזָהֵר [ב]בּוֹ מְאֹד לְאָמְרוֹ (ב) **בְּכַוָּנָה**. הַגָּה: וּלְעִנְיַן אִם הַיָּחִיד אוֹמְרָהּ, דִּינָהּ כְּדִין קְדֻשָּׁה שֶׁבְּיוֹצֵר, (ג) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן נ"ט (ס"ג). (ד) וּבְקְדֻשָּׁה שֶׁבַּתַּרְגּוּם, יָחִיד אוֹמְרָהּ וְלֹא (ג) [ב] שְׁנַיִם, וְאֵין לְאָמְרָהּ בְּקוֹל רָם (בית יוסף סימן נ"ט (ד"ה ופ"ז וכו' שיחיד)):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] שְׁנַיִם. עַיֵּן בְּאֹר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר הַכַּוָּנוֹת (פרי עץ חיים שער קריאת ספר תורה פ"ה) שֶׁהָאֲרִ"י לֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ לָזֶה וְהָיָה אוֹמֵר מִלּוֹת הַתַּרְגּוּם בְּקוֹל רָם. אַךְ לְפִי מָה דְּמַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן נ"ט (ד"ה וא"א וכו' שיחיד) עִקַּר הַטַּעַם שֶׁלֹּא יִקְרְאוּ בְּקוֹל רָם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַצִּבּוּר אוֹמְרִים יַחַד, וּלְשׁוֹן תַּרְגּוּם בְּיָחִיד דְּוָקָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּזֹהַר (ח"ב דף קלב:), אֲבָל לִקְרוֹת בְּקוֹל רָם בְּפָנֵי עַצְמוֹ שֶׁלֹּא בְּיַחַד עִם שְׁאָר אֲנָשִׁים מֻתָּר בְּקוֹל רָם, וְכֵן כָּתַב בְּשֶׁלְמֵי צִבּוּר (קדושא דסדרא ס"ג). וְכָתַב דְּהַזֹּהַר מֵירֵי לְעִנְיַן שֶׁלֹּא יִשְׁתַּתְּפוּ לִקְרוֹת שְׁנַיִם בְּיַחַד, עַיֵּן שָׁם. וְגַם כָּתַב דְּמַאֲמִירָתָם (הל' נפילת אפים) נִרְאֶה שֶׁגַּם פָּסוּק "ה' יִמְלֹךְ" יֵשׁ לוֹמַר בְּלַחַשׁ.

בְּאֹר הַיטֵב

וּפְרִי חָדָשׁ חוֹלֵק וּסְבִירָא לַהּ דְּלִפְנֵי צִבּוּר אָסוּר אֲפִלּוּ כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל עַל עַצְמוֹ, עַיֵּן שָׁם: (כג) **מַשְׁכִּית.** אַף עַל גַּב דְּאֵין אָסוּר מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא בְּפִשּׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם עַל אֶבֶן מַשְׁכִּית, מִכָּל מָקוֹם גְּזִרוּ חֲכָמִים אַשּׁוּ אֶבֶן מַשְׁכִּית. וְרִיב"ש (סי' תיב) כָּתַב דְּחִישִׁינַן לְאֶבֶן מַשְׁכִּית אֲפִלּוּ לֹא הָיְתָה שָׁם רִצְפַּת אֲבָנִים, דְּשָׁמָא הָיָה שָׁם וְנִבְנָה עָלֶיהָ, עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וזה לשון הרמב"ם). וְדַוְקָא כְּשֶׁפָּנָיו דְּבוּקוֹת בַּקַּרְקַע, אֲבָל אִם שׁוֹחֶה בַּתְּפִלָּה, אֲפִלּוּ יֵשׁ שָׁם רִצְפָּה שָׁרִי. וּמִיהוּ נְפִילַת אַפַּיִם אָסוּר אֲפִלּוּ אֵין פָּנָיו דְּבוּקוֹת בַּקַּרְקַע, כֵּיוָן דְּאֵין כַּוָּנָתוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת רַק לִפֹּל עַל אַפָּיו. וְרִצְפַּת לְבֵנִים אֵין אָסוּרָה, דְּאָבֶן כְּתִיב (ויקרא כו א), וּלְבֵנָה לָאו אֶבֶן הִיא, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"כ): (כד) **בְּיוֹם כִּפּוּר.** פֵּרוּשׁ שֶׁיָּשִׁיטוּ עַל צִדֵּיהֶם: (כה) **אוֹ יַצִּיעוּ.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר, פֵּרוּשׁ וְאִז אֲפִלּוּ בְּלֹא הַשָּׁנָה שָׁרִי, דְּדַוְקָא עַל הַקַּרְקַע אָסוּר בְּלֹא הַשָּׁנָה שֶׁאָבָק יֵשׁ בֵּינָתַיִם רִצְפַּת אֲבָנִים וְנִבְנָה עָלֶיהָ, דְּקַרְקַע לֹא חֲשִׁיב הָפְסֵק שֶׁאַרְצוֹ שֶׁל בַּיִת כְּמוֹתָהּ עַד הַתְּהוֹם, אֲבָל עֲשָׂבִים חֲשִׁיבִי הָפְסֵק. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"כ כב) עַיֵּן שָׁם. וּפְרִי חָדָשׁ לֹא כָּתַב כֵּן, עַיֵּן שָׁם. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין צָרִיךְ עֲשָׂבִים, דְּאֵין נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם רַק כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים בְּעָלְמָא, אֲבָל בְּיוֹם כִּפּוּר נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם בְּסֵדֶר הָעֲבוֹדָה. יֵשׁ לְמֵחוֹת בְּיַד הָאוֹמְרִים תְּחִנּוֹת שֶׁמַּמְעִיטִין בְּרוּבּוֹ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, אֶלָּא יֵשׁ לוֹמַר בְּרוּבּוֹ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה בְּלֹא שָׁם. ט"ז (ס"ק טו):

א (פ) **וּבָא לְצִיּוֹן.** כְּשֶׁמְּכַרְזִיזִין דָּבָר יֵשׁ לְהַכְרִיז קֹדֶם שֶׁמַּתְחִיל הַחַזָּן אֲשֶׁרֵי, וְלֹא בֵּין אֲשֶׁרֵי לְלַמְנַצֵּחַ, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים אֲשֶׁרֵי שֶׁתִּתְבַּטֵּל כַּוָּנָתָם. סְמ"ע בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן (רס"ב) [רס"ז] (סק"ז). אִם בָּא יָחִיד לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים סֵדֶר הַקְּדֻשָּׁה יֹאמַר עִמָּהֶם אַף קֹדֶם תְּפִלָּתוֹ, דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין הַיָּחִיד אוֹמְרָהּ, וְהוּא הַדִּין דְּיָכוֹל לְאָמְרָהּ קֹדֶם שֶׁיֹּאמַר הַשָּׁנֵי פְּסוּקִים דְּהַיְנוּ 'וּבָא לְצִיּוֹן' וְגוֹ' 'וַאֲנִי זֹאת' וְגוֹ' וְאַחַר כָּךְ יֹאמַר הַשָּׁנֵי פְּסוּקִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר אֲשֶׁרֵי וְלִמְנַצֵּחַ אַחַר כָּךְ כְּדֵי לְאָמְרָהּ עִם הַצִּבּוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן): (ג) **שְׁנַיִם.** לְפִי שֶׁכָּל שֶׁהוּא בִּלְשׁוֹן תַּרְגּוּם אֵין לְאָמְרָהּ בָּרַבִּים, וְסִימָן הוּא, שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם. זֹהַר (ח"ב דף קלב:):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יָדַיִם וְרַגְלַיִם וְשֶׁלֹּא עַל הָרִצְפָּה וְנָטָה קְצָת עַל צִדּוֹ דְּלֹא הָוֵי פְּשׁוּט מַמָּשׁ, גַּם כֵּן מֻתָּר. וַעֲתָה נָבוֹא לְבָאֵר דִּבְרֵי הַגְּ"ה. וְכֵן אָסוּר לְכָל אָדָם וְכוּ', רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּמוֹ בְּאָדָם חָשׁוּב הַנִּ"ל אָסוּר אֲפִלּוּ בְּלֹא אֶבֶן מַשְׁכִּית, כֵּן הָכָא, אֶלָּא דְּשָׁם אָסוּר אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ קְדָרָה, וְהָכָא אֵין אָסוּר רַק דַּוְקָא דֶּרֶךְ פְּשׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם: (מא) **אֵין שָׁם אֶבֶן מַשְׁכִּית.** אוֹ רִצְפַּת אֲבָנִים. וְאִם יֵשׁ שָׁם רִצְפַּת אֲבָנִים אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ קְדָרָה אָסוּר. וַדַּוְקָא כְּשֶׁפָּנָיו דְּבוּקִים בַּקַּרְקַע, (לו) אֲבָל אִם שׁוֹחֶה בְּתְפִלָּה, אֲפִלּוּ יֵשׁ שָׁם רִצְפָּה שָׁרִי]. וַדַּוְקָא נֶגֶד רִצְפַּת אֲבָנִים, (מ) אֲבָל רִצְפַּת לְבֵנִים אֵין אָסוּרָה, דְּאֶבֶן כְּתִיב, וּלְבֵנָה לָאו אֶבֶן הוּא, כְּדִכְתִיב (בראשית יא ג) 'וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה לְאָבֶן': (מב) **אִם אֵין שָׁם אֶבֶן מַשְׁכִּית.** אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ אֶבֶן מַשְׁכִּית לֹא מְהַנֵּי הַטָּיָה עַל צִדּוֹ, כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּפִשּׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם: (מג) **כְּשֶׁנּוֹפְלִין עַל פְּנֵיהֶם.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁהֵם נוֹפְלִים (מפ) דֶּרֶךְ פְּשׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם שֶׁלֹּא עַל הָרִצְפָּה צְרִיכִים לְהַטּוֹת עַל צִדֵּיהֶם, (מד) וְכֵן כְּשֶׁיֵּשׁ רִצְפָּה אֲפִלּוּ נוֹפְלִים דֶּרֶךְ קְדָרָה בְּעָלְמָא צְרִיכִין לְהַטּוֹת עַל צִדֵּיהֶם: (מד) **אִם יַצִּיעוּ.** צָרִיךְ לוֹמַר (מג) אוֹ יַצִּיעוּ, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאָז אֲפִלּוּ בְּלֹא הַטָּיָה עַל צִדֵּיהֶם שָׁרִי (מד) בִּשְׁנֵי הָאֲפָנִים אֵלּוּ שֶׁצִּיַּרְנוּ:

א (א) **מְתַרְגְּמִינַן.** כְּדֵי (פ) שֶׁיָּבִינוּ הַכֹּל: (ב) **בְּכַוָּנָה.** דְּאָמְרִינַן בְּגְמָרָא (סוטה מט.) מִיּוֹם שֶׁחָרַב הַמִּקְדָּשׁ עָלְמָא קָאֵי אַקְדֻשָּׁא דְּסִדְרָא. כְּשֶׁמְּכַרְזִיזִין דָּבָר (ג) יֵשׁ לְהַכְרִיז קֹדֶם שֶׁמַּתְחִיל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לוֹמַר אֲשֶׁרֵי וְלֹא בֵּין אֲשֶׁרֵי לְלַמְנַצֵּחַ, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים הַקָּהָל אֲשֶׁרֵי אוֹ סֵדֶר קְדֻשָּׁה שֶׁתִּתְבַּטֵּל עַל יְדֵי זֶה כַּוָּנָתָן: (ג) **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן נ"ט.** דְּשָׁם מַסִּיק הָרַמ"א דִּנְתַפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג לוֹמַר אַף בְּיָחִיד, וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב יוֹתֵר לוֹמַר בְּצִבּוּר. (ג) וְעַל כֵּן אִם הַצִּבּוּר הִתְחִילוּ לוֹמַר וְאַתָּה קָדוֹשׁ וְהוּא לֹא אָמַר עֲדַיִן אֲשֶׁרֵי וּבָא לְצִיּוֹן, יֵשׁ לוֹ לְאָמְרוֹ עִמָּהֶם, וְאַחַר כָּךְ יֹאמַר אֲשֶׁרֵי וְלִמְנַצֵּחַ וְגַם הַשָּׁנֵי פְּסוּקִים שֶׁקֹּדֶם וְאַתָּה קָדוֹשׁ דְּהַיְנוּ 'וּבָא לְצִיּוֹן' 'וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי' וְגוֹ': (ד) **וּבִקְדֻשָּׁה שֶׁבַּתַּרְגּוּם כו'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּפְּסוּקֵי הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבִּלְשׁוֹן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"כ) בְּשֵׁם הָרִיב"ש (סי' תיב): (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מפ) **דְּבֹלֹא פְּשׁוּט דְּהָוֵי תִּרְתֵּי לְמַעְלְיוֹתָא אֵין צָרִיךְ הַטָּיָה** [הַגְּרִ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (מכ) הָרַא"שׁ (מגילה פ"ג סי' ד) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים: (מג) ט"ז (ס"ק טו) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס"ק כד). וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כב): (מד) **וְאִם הָיָה בְּפְשׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם עַל הָרִצְפָּה, לְפָרוּשׁ הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַמָּגֵן אַבְרָהָם** סָעִיף קָטָן כ"ב **בְּוַדַּאי לֹא מְהַנֵּי עֲשָׂבִים בְּלִי הַטָּיָה עַל צִדּוֹ, וְלִפָרוּשׁ הַשֵּׁנִי אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהָקֵל אַף לְדַעַת רַב שְׁרִירָא, וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְגַם בִּקְרֵי מִגְדִּים** בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב סָעִיף קָטָן (ט"ו) [י"ד] **לֹא בְּרִירָא לַהּ הָא מִלְּתָא לְהַתָּרָא, לָכֵן סָתַמְתִּי הַדָּבָר. לֹא הַעְתַּקְתִּי**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah